

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Heidi Lax

FÖRSKOTTSARV

En guide för privatpersoner

Företagsekonomi
2015

ABSTRAKT

Författare	Heidi Lax
Lärdomsprovets titel	Förskottsarv-en guide för privatpersoner
År	2015
Språk	svenska
Sidantal	40 + 4 bilagor
Handledare	Marika Teirfolk-Naarmala

I teoridelen av lärdomsprovet behandlas det praktiska förfarandet kring förskottsarv samt lagstiftningen och direktiven kring ämnet. För att få en mera omfattande bild av problematiken kring förskottsarvet presenteras i kapitel 5 även några rättsfall i arbetet.

I kapitel 3 och 4 behandlas undersökningarna som gjorts till arbetet. Undersökningarna består av två intervjuer med sak relaterade myndigheter och deras aspekter kring förskottsarv.

Lärdomsprovet avslutas med slutsatser av arbetet i sin helhet samt personliga reflektioner över skrivprocessen och genomförandet av undersökningen. Med hjälp av intervjuerna, exempel och rättsfall lyckades lärdomsprovet bli en guide för dem som funderar på att ge förskottsarv. Resultaten gällande vanliga problem inom ämnet visade sig vara okunskap kring förfarandet gällande förskottsarv och gåvor.

Ämnesord förskottsarv, gåva, problem, lagstiftning

ABSTRACT

Author	Heidi Lax
Title	Inheritance advances-a guide for private persons
Year	2015
Language	Swedish
Pages	40 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Marika Teirfolk-Naarmala

In the theoretic part of this thesis the practical proceedings as well as the legislation and directives regarding inheritance that is given in advance are being presented. In order to get a more extensive view of the problematics regarding the subject in question, court cases are presented in chapter 5 of the thesis.

In chapters 3 and 4 the studies that has been made for the thesis are being presented. The study consists of interviews with two professional authorities and their aspects of inheritance that's given in advance.

The conclusion of the thesis consists of a discussion of the results and some personal reflections of the writing process and the implementation of the study. With the help of the interviews, examples and court cases, the thesis became a guide for those who need information on issues which must be taken into account regarding inheritance that is given in advance. The result regarding the common problematics of the subject turned out to be a lack of knowledge regarding the subject.

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1	INLEDNING	3
1.1	Problemformulering	3
1.2	Syfte	3
1.3	Avgränsning	4
2	GÅVA.....	5
2.1	Gåva och förskott på arv i lagstiftningen.....	5
2.2	Giftorättsegendom som gåva	6
2.3	Handlingar som kan betraktas som gåvor	7
2.4	Gåva till minderåriga	7
2.5	Suspensivt villkor.....	8
2.6	Gåvans form och gåvobrev	8
2.7	Ärendets framskridande i skatteförvaltningen	9
2.8	Hur tar man emot gåvan?.....	10
2.9	Kan man ta tillbaka en gåvoöverlåtelse?	11
2.10	Hur värderas gåvan i den framtida arvsfördelningen?.....	12
2.11	Att återkräva en gåva	14
3	GÅVOSKATT.....	16
3.1	När måste man betala skatt på en gåva	16
3.1.1	Skattefria gåvor	16
3.1.2	Uppskjutning av skattebetalning och betalningsbefrielse	17
3.1.3	Förhandsbesked från skatteförvaltningen	18
3.2	Hur bestäms summan på gåvoskatten	19
3.3	Förskottsarv och gåvor i praktiken	21
4	REGISTRERING AV GÅVOR I PRAKTIKEN	23
5	SKATTEPLANERING	25
5.1	Kringgående av skatt, skattebedrägeri eller laglig skatteplanering?.....	25
5.2	Skatteplanering	26

6	RÄTTSFALL	29
6.1	HD 2010:27.....	29
6.2	HD:2011:105.....	30
6.3	HFD 2014:135 (förhandsbesked).....	31
7	SLUTSATSER	33
8	REFLEKTIONER	36
	KÄLLOR.....	39
	BILAGOR	

1 INLEDNING

Det har blivit allt vanligare att folk har mycket olika slag av egendom. Denna egendom ärvs efter ägarens död i arvsfördelningen enligt den lagstadgade arvsordningen eller testamente. I många fall kan det dock vara, att man vill ge egendom vidare till sina arvingar före sin död. Då kan en möjlighet vara en gåva i form av förskottsarv. Förfarandet gällande gåvogivande och betydelsen för förskottsarv är då ofta något som ställer mycket frågor, som en icke-insatt människa kan ha svårt att hitta svar på. Därför anser jag, att det finns ett behov av en logiskt uppbyggd handbok som kan hjälpa ”vanliga människor” att förstå sig bättre på vad allt som bör tas i beaktande. Dessutom har jag alltid varit intresserad av arvsrätt, så även därför valde jag att basera mitt lärdomsprovsämne på det.

1.1 Problemformulering

Examensarbete består av tre olika delar. I den första delen görs en sammanfattning gällande lagstiftning och de direktiv som skatteförvaltningen presenterar kompletterat med kommentarer från andra litteraturkällor. I den andra delen beskrivs några rättsfall för att ge en bild hur lagstiftningen har tolkats i domstolar. Arbetet kompletteras även av praktiska kapitel, som grundar sig på intervjuer som gjorts med sakkunniga myndigheter. Forskningsproblemen i intervjuerna var vad man ska beakta gällande givande av gåva som förskottsarv samt vilka problem som kan vara vanliga.

1.2 Syfte

Det huvudsakliga syftet med lärdomsprovet är att åstadkomma en logiskt uppbyggd guide för dem som funderar på att ge egendom åt sina arvingar i förskott. Syftet är då att ge en bra bild på vad allt förskottsarv innebär samt vad man bör beakta. Detta ska uppnås med hjälp av lättförståelig text kompletterat med exempel, rättsfall samt intervjuer med sakkunniga inom ämnet.

1.3 Avgränsning

Arbetet är avgränsad till förskottsarv till privatpersoner. Arbetet kommer inte att behandla generationsväxlingar av till exempel jordbruk eller privata företag. Arbetet är även begränsat till en så enkel och logisk text som möjligt för att vem som helst ska kunna förstå vad det handlar om.

2 GÅVA

2.1 Gåva och förskott på arv i lagstiftningen

Enligt lagen om skatt på arv och gåva bör den som erhåller egendom genom arv, testamente eller gåva betala skatt till staten enligt vad som stadgas i denna lag. (12.7.1940/378) I lagstiftningen räknas förskottsarv alltid som en gåva. En gåva är egendom man ger åt en annan person utan vederlag, vilket betyder att gåvogivarens egendom minskar och gåvotagarens egendom ökar. För att det ska vara fråga om en gåva måste givandet av gåvan ske frivilligt. Givandet av sådan egendom, som man är skyldig att ge på basen av lagen (t.ex. försörjningsskyldighet eller skadeståndsskyldighet) betraktas således inte som gåva. (Ossa 2007 s. 53-57 & Puronen 2000 s. 56-59)

En gåva antas utgöra förskott på arv om mottagaren av gåvan är gåvogivarens bröstarvinge. Utgångspunkten är att föräldern inte vill favorisera ett av hans/hennes barn framför ett annat, vilket han/hon skulle göra om gåvan som getts inte skulle beaktas i den framtida arvsfördelningen. (Aarnio & Kangas 2002 s. 224-225)

Även om man överlåter egendom åt sin bröstarvinge i syftet att ge förskott på arv beaktas den överlåtna egendomen alltid som gåva under tiden gåvogivaren är vid liv. Det är först efter arvlåtarens död och i den framtida arvsfördelningen som termen förskottsarv blir aktuell. (Skatteförvaltningen 2015)

I praktiken betyder alltså förskott på arv inget annat än att värdet av den givna egendomen kommer att beaktas i den framtida arvsfördelningen, utöver detta följer alltså gåva och förskott på arv samma principer i lagstiftningen (Rehn 2008 s. 25-26).

När man överväger om en överlåtelse ska ses som *förskottsarv* eller inte, är det arvsförhållandet vid arvlåtarens dödstillstånd som är det relevanta, inte det arvsförhållande som var aktuellt vid överlåtelsestillståndet. Till exempel om en person

A mottagit en gåva av sin mormor C, ses det inte nödvändigtvis som förskott på arv, eftersom att C:s bröstarvinge är A:s mamma B. Men om B dött före C, blir A C:s närmaste arvinge och då kan överlåtelsen betraktas som förskott på arv. (*Lohi 1999 s. 11*)

En gåva som ges åt en annan arvinge än en bröstarvinge anses inte utgöra förskott på arv förutom om det så särskilt bestäms eller om man på basis av omständigheterna kan anta att gåvan har varit menat till förskottsarv. (*Aarnio&Kangas 2002 s.224-225*)

2.2 Gifrorättsegendom som gåva

Det finns vissa saker man bör ta i beaktande gällande förskottsarv om man är gift och har egendom under giftorätt. Om gåvogivaren överlåtit egendom som är under *gifrorättsegendom* åt sin arvinge är det inte sagt att detta tas i beaktande i gåvogivarens arvsfördelning, utan värdet på gåvan dras av i den först avlidne partens arvsfördelning. Förfarandet finns till för att gynna den efterlevande makans giftorättsandel. Gåvor under giftorätt kommer vidare förklaras i rättsfallet HD:2011:105 i kapitel fem. (*Kangas 2004 s 164*)

Giftorätten är även relevant när det kommer till gåvor åt styvbarn. Att ha styvbarn är ingen ovanlighet i dagens samhälle. Så kallade nyfamiljer bildas lätt till följd av att en eller båda parterna i ett äktenskap har barn från tidigare giftermål. Då kan det hända att man vill överlåta egendom åt både sina biologiska barn och sina styvbarn. Den överlåtna egendom åt ett styvbarn kommer inte automatiskt att betraktas som förskott på arv i den framtida arvsfördelningen. Förutsättningen för att det ska betraktas som förskott på arv är att gåvan som överlåtit bestått av sådan egendom, som varit under giftorätt. Dessutom kan arvlåtaren givetvis i gåvobrevet eller i testamentet uttrycka sin vilja om att överlåten egendom ska beaktas som förskott på arv. (*Kangas 2004 s. 163*)

2.3 Handlingar som kan betraktas som gåvor

Det finns en del handlingar som i lagstiftningen betraktas som gåvor trots att man kanske genast inte skulle tänka det. Dessa är bra att känna igen.

Ett köp som till naturen liknar en gåva kan beaktas som gåva och följaktligen ha samma beskattningskonsekvenser som en gåva som getts vederlagsfritt. Till exempel om man säljer en fastighet för ett pris, som är betydligt lägre än dess verkliga värde, kan man räkna mellanskillnaden på försäljningspriset och verkliga värdet som en gåva. Lagstiftningen klargör att om försäljningspriset är högst $\frac{3}{4}$ av det verkliga värdet, räknas mellanskillnaden som en gåva. Detta gäller dock endast i undantagsfall om köpet sker mellan två parter, som inte är bekanta, och köpet blir förmånligt för köparen. Det krävs att parterna har t.ex. ett släktförhållande för att köpet ska kunna ses vara av gåvonatur. (Ossa 2007, s. 62 & Andersson 2006 s. 134-135)

Utöver köp av gåvonatur finns det också en annan speciell handling som kan uppfattas som en gåva, nämligen *ett lån*. Ett lån räknas som en gåva om det finns orsak att tro att lånet inte kommer att återbetalas. När man ger ett lån åt till exempel sin bröstarvinge förutsätts det inte att man har någon ränta på lånet, däremot måste det finnas någon typ av betalningsplan, som är realistisk i förhållande till låntagarens ekonomiska situation. Ifall skatteverket frågar, bör man även kunna bevisa att amorteringar på lånet gjorts. Om skatteverket anser att det finns orsak att tro att lånet inte kommer att återbetalas, betraktas lånet som en gåva. (Rehn 2008 s.53-54)

2.4 Gåva till minderåriga

En minderårigs egendom är skyddad med lagen. Om en förälder vill överlåta någon större egendom åt sitt minderåriga barn sker en så kallad intressekonflikt, då både gåvogivaren och barnets förmyndare (föräldrarna) är samma person. Därför måste man i ett sådant fall utnämna en *biträdande förmyndare*, som utnämns av magistraten. (Norri 2010 s.254-255) Förmyndarens uppgift är att ta hand om den

minderårigas ekonomiska intressen. Om den minderårigas totala egendom överstiger 20000€ bör förmyndaren meddela om detta till magistraten för att egendomen kontinuerligt ska kunna uppföljas. En förmyndare kan inte överlåta den minderårigas egendom åt någon utan magistratens lov. (*Lag om förmyndarverksamhet 442/1999*)

Om det däremot är far – eller morföräldrarna som ska överlåta egendom till minderåriga barnbarnet sker ingen intressekonflikt, och då får föräldrarna normalt agera barnets förmyndare i ärendet. (*Norri 2010 s.254-255*)

2.5 Suspensivt villkor

Ibland kan gåvogivaren önska att en gåva ska fullbordas först när ett visst krav eller villkor uppfylls, den juridiska termen för detta är suspensivt villkor. *Gåvogivaren* kan till exempel bestämma att *gåvoöverlåtelsen* ska ske först när gåvotagaren fyllt 18 år, i detta fall binds gåvoöverlåtelsen till en viss tidpunkt. Villkoret kan också ha att göra med annat än en tidpunkt, gåvogivaren kan till exempel bestämma att gåvoöverlåtelsen fullbordas när gåvotagaren fått färdigt en utbildning. (*Puronen 2009 s.126-127*)

Praktiskt taget har gåvogivaren alltså gjort ett löfte om att en gåva ska ges, men fullbordandet av gåvan sker inte innan det suspensiva villkoret uppfyllts. I och med att fullbordandet av gåvan uppskjuts, uppskjuts även skattebetalningsskyldigheten tills den tidpunkt när villkoret uppfyllts. (*Puronen 2009 s.126-127*)

2.6 Gåvans form och gåvobrev

En gåva kan ges antingen i form av fast egendom, lös egendom, en rättighet eller pengar. En gåva i form av fast egendom handlar om fastigheter, landområden etc. En gåva i lös egendom handlar om konkreta saker, som till exempel konstverk eller smycken. En gåva i form av en rättighet kan vara till exempel en besittningsrätt. (*Lakivälitys 2015*)

En gåva i form av fast egendom bör göras skriftligt, genom att uppgöra ett gåvobrev. Det krävs att man ska ha ett offentligt köpvittne som vittnar gåvobrevet. I gåvobrevet bör det framkomma alla krav, som har att göra med gåvoöverlåtelsen. (*Rehn 2008 s. 27-29*)

En gåva som ges i form av lös egendom kan i princip göras muntligt men det bör finnas något slag av dokument att ge åt gåvotagaren för att gåvan ska vara fullbordad, t.ex. ett skuldebrev. Om gåvan berör en aktie eller annat värdepapper, vars innehav kan betyda att man får betalningskrav, är gåvan fullbordad först när gåvotagaren fått värdepappret i fråga i sin besittning. (*Rehn 2008 s. 27-29*)

Det är alltså situationen och vilken typ av egendom man överlåter som avgör om man behöver göra ett *gåvobrev* eller inte. Ett gåvobrev är ett ensidigt bindande dokument, där gåvogivaren binder sig till att ge en viss egendom åt gåvotagaren. I de flesta fallen går det att överlåta egendom utan gåvobrev. Uppgörande av ett gåvobrev är trots allt en skyddsåtgärd mot att gåvan kunde återkrävas. (*Lakivälitys 2015*)

2.7 Ärendets framskridande i skatteförvaltningen

Ifall gåvan är beskattningsbar, görs en *gåvodeklaration*. Det är gåvotagaren, som ska göra deklarationen. När gåvotagaren är minderårig är det föräldrarna/förmyndaren som tar hand om skattedeklarationen. Skattedeklarationen bör lämnas till gåvotagarens bostadsorts skatteförvaltning senast tre månader efter att gåvan överlåtits. Om man gjort ett gåvobrev bör man ha en kopia av det som bilaga i skattedeklarationen. (*Ossa 2007 s. 61-62*) En gåva som är skattefri behöver inte deklarerars om man inte av samma givare inom en tre-års tid mottagit gåvor som sammanlagt överskrider 4000€. Gåvodeklarationsblanketterna hittas på skatteförvaltningens hemsidor och vid skattebyråerna (kopia på gåvodeklarationsblankett bilaga 3). (*Placerarens skatteguide 2009*)

Efter detta behandlar skatteförvaltningen dokumenten och fastställer gåvoskatten. Detta tar cirka ett halvår. När handläggningen är färdig får gåvotagaren ett be-

skattningsbeslut. Dessutom får gåvotagaren giroblanketter med skattesumman samt information om när summan skall betalas. Om summan på skatten är 500€ eller mindre betalas allting i en rat och om summan överskrider 500€ får det betalas i två rater. (*Skatteförvaltningen 2015*)

Förfallodagarna infaller oftast så, att första raten skall betalas ungefär tre månader efter att beskattningsbeslutet skickats. Den andra betalningsraten infaller cirka två månader efter första betalningsraten. Det lönar sig att betala i tid för att undvika betalning av dröjsmålsränta. Dessutom är det bra att veta, att skatteverket endast skickar en betalningspåminnelse angående en skatteskuld och efter det går ärendet till utsökning. (*Skatteförvaltningen 2015*)

Om man är missnöjd över skatteförvaltningens beslut, har skattebetalaren möjlighet att besvära sig, antingen till skatteförvaltningens rättelsenämnd eller förvaltningsdomstolen. Man ska besvära sig så snabbt som möjligt, men senast 5 år efter början på det år, som följer året när överlåtelsen av gåvan skett. Även enheten för bevakningen av skattetagarens rätt (tidigare skatteombuden) kan besvära sig över beslutet, dock inom en betydligt kortare tid, nämligen sex månader. (*Rehn 2008 s. 35*)

2.8 Hur tar man emot gåvan?

En gåva är fullbordad först när mottagaren tagit emot gåvan. Det krävs dock ingen så kallad aktiv reaktion av mottagaren, utan det räcker att denne är medveten om att hon/han kommer att få en gåva. Gåvotagaren får alltid vägra att ta emot gåvan, detta kräver en aktiv reaktion. Om gåvotagaren inte vägrar att ta emot gåvan utan antingen med hjälp av en aktiv eller passiv reaktion tar emot den har gåvan fullbordats och samtidigt har även plikten att betala eventuell skatt för gåvan uppkommit. (*Puronen 2000 s. 56*)

2.9 Kan man ta tillbaka en gåvoöverlåtelse?

Ibland kan det hända, att man ångrar en gåvoöverlåtelse, som man gjort. Detta kan bero på olika orsaker. Man kan till exempel ha gett en gåva åt sitt barn och senare komma fram till att överlåtelsen varit orättvis mot sitt andra barn. Då kanske man vill backa ur och ta tillbaka överlåtelsehandlingen. Hur ska man då gå till väga? – Det ska vi behandla i följande stycke.

Det lättaste sättet på vilket man kan backa ur från en gåvoöverlåtelse är innan något, t.ex. gåvobrev, underskrivits och innan gåvan verkligen mottagits av gåvotagaren. Faktum är ju, som vi i ett föregående stycke kom fram till, att gåvan inte är fullbordad innan den mottagits av gåvotagaren. Alltså har ingen rättshandling ännu skett om man inte tagit emot gåvan. Följaktligen är det lätt att, som gåvogivare, ändra sig i detta skede; man bara avstår från att ge gåvan. Ett betydligt besvärligare scenario är ifall gåvan redan överlåtits och tagits emot. Utgångspunkten är, att efter detta kan gåvogivaren inte kräva att få tillbaka gåvan som han/hon överlätit utan gåvotagarens godkännande. Det finns dock vissa lagstadgade undantag till när man får tillbaka gåvoöverlåtelsehandlingen även utan gåvotagarens samtycke. I ett sådant fall returneras gåvan till den ursprungliga ägaren, alltså gåvogivaren, och då uppfattas det som att överlåtelsen aldrig skett. För att detta skall hända krävs dock oftast domstolens beslutande om en *upphävning av gåvoöverlåtelsehandlingen*. (Puronen, 2001 s. 32-36)

För att man ska kunna upphäva en gåvoöverlåtelsehandling måste man alltså ha lagstadgade grunder till det. Dessa lagstadgade grunder kommer jag nu att gå in på. Gällande *fast egendom* kan man upphäva handlingen av gåvoöverlåtelse om gåvotagaren inte använt egendomen i enlighet med det som varit meningen eller om gåvotagaren brutit mot något annat väsentligt villkor. I sådana fall har gåvogivaren en lagstadgad orsak till att klaga om ärendet till domstolen, det måste dock göras inom ett år från det att överlåtelsen skett. Ett exempel på när man kan ha brutit mot ett väsentligt villkor i gåvoöverlåtelsen är om man trots annan överenskommelse direkt säljer vidare den fasta egendom, som man fått som gåva. När

domstolen överväger om de kan upphäva en gåvoöverlåtelsehandling, sätter de mest vikt på det hur väsentlig orsaken till upphävningen varit samt hur mycket det sårat gåvogivaren. (*Puronen, 2001 s. 32-36*)

När det gäller lös egendom, är grunderna för upphävning aningen svårare att bedöma. Förutsättningen är att gåvotagaren klart och tydligt agerar orätt gentemot gåvogivaren. Att sedan definiera vad ”klart och tydligt orätt” i praktiken betyder är ett litet dilemma. Detta bedömer domstolen från fall till fall genom att åskåda de unika omständigheterna i varje fall. (*Puronen, 2001 s. 32-36*)

Man kan slutligen ännu fråga sig vad som händer med den gåvoskatt man eventuellt redan hunnit betala innan man fått domstolens beslut om upphävning av en gåvoöverlåtelsehandling. Svaret är att man i sådana fall får den betalda skatten tillbaka. Detta kräver dock att man gåvotagaren själv måste ta initiativ för att korrigera beskattningen. Detta gör man med hjälp av en skriftlig ansökan till det skatteverk, som tagit hand om beskattningen i fråga. Skatteverket är då tvungen att betala tillbaka den skatt de mottagit av överlåtelsen, som blivit upphävd. (*Puronen, 2001 s. 32-36*)

2.10 Hur värderas gåvan i den framtida arvsfördelningen?

Normalt sett beaktas alltså en gåva som arvlåtaren gett åt sin bröstarvinge som förskott på arv. *Förskott på arv* betyder i princip inte något annat än att värdet på gåvan kommer att tas i beaktande i den framtida arvsfördelningen. Det är då viktigt som arvlåtare att fundera över hur man önskar att värdet på egendomen vid denna arvsfördelning ska bestämmas. Man kan gå till väga på tre olika sätt.

Det första alternativet är att man värderar gåvan enligt det värde den har vid tidpunkten då man ger gåvan, man kan säga att den då har ett fast värde. Om man till exempel ger ett förskottsarv, vars värde vid överlåtelse tidpunkten är 10 000€, kommer värdet av egendomen i den kommande arvsfördelningen även att betraktas som 10 000€. Detta är det vanligaste sättet och om inget annat skilt nämnts,

eller något annat på basis av omständigheterna kan antas, är det denna princip som gäller. (Norri 2010 s. 258-259)

Det andra alternativet är att förskottsarvets värde värderas i enlighet med det värde den har vid den tidpunkt då arvlåtaren dör. Detta bör dock arvlåtaren skilt ha nämnt någonstans, t.ex. som en bilaga i gåvobrevet eller i testamentet, alternativt skall det gå att bevisa att detta varit hans avsikt. (Norri 2010 s. 258-259)

Båda av dessa sätten är till för att arvsfördelningen ska bli rättvis och för att ingen arvinge favoriseras. (Norri 2010 s. 258-259)

Arvlåtaren kan dock även bestämma att den överlåtna egendomen inte alls ska betraktas som förskott på arv, utan bara som en vanlig gåva, vilket är det tredje tillvägagångssättet. Detta betyder alltså att den överlåtna egendomen inte alls kommer att betraktas i arvsfördelningen. (Norri 2010 s. 258-259)

Det finns dock ett relativt vanligt exempel på när presumtionen, om att en gåvas värde i arvsfördelningen ska betraktas enligt det värde den hade vid överlåtelse tidpunkten, kan brytas. Detta gäller om arvlåtaren gett en lika stor gåva till alla sina bröstarvingar, till exempel att han/hon gett en bostad åt var och en. Då tillämpar man den så kallade *jämkningsregeln*, som innebär att alla dessa gåvor värderas enligt samma värde även om deras överlåtelse tidpunkter varit olika. (Kangas 2004 s. 162)

Det är lättast om arvlåtaren gör något slag av dokument eller att han/hon i sitt testamente uttrycker sin vilja på hur en eventuell överlåtelse, som skett medan han/hon varit i liv, ska värderas. På detta sätt undviker man eventuella stridigheter mellan arvingarna. Om arvlåtaren ändå inte skrivit ner sin vilja någonstans utgår man under Finlands lagstiftning ifrån att hon/han inte vill favorisera någon av arvingarna och att en eventuell överlåtelse som skett ska beaktas i arvsfördelningen. Utgångspunkten är även att, om inget annat nämns eller kan antas, värderas värdet på egendomen som överlåtits enligt det värde den hade vid överlåtelse tidpunkten. (Norri 2010 s. 258-259)

Meningen är att arvlåtarens vilja ska gå före alla andra omständigheter, detta begrundar sig på vår rättssyn om att varje individ ska respekteras. Det är arvlåtarens sista önskan före hans/hennes död som är relevant. Arvlåtaren kan alltså t.ex. först bestämma sig för att en gåva inte ska beaktas som förskott på arv, men senare ändra sig och skriva i sitt testamente att gåvan i alla fall ska beaktas som förskott på arv. (Norri 2010 s. 258-259)

Om arvlåtarens vilja anses ha varit, att en eventuell överlåtelse av egendom till en bröstarvinge ska beaktas i arvsfördelningen, räknas det bestämda värdet på egendomen med i dödsboet. På basen av det totala beloppet, som uppkommer när man adderar arvlåtarens egendom och värdet på den gåva, som han/hon tidigare gett, räknar man en laglott åt varje bröstarvinge. Om den bröstarvinge, som inte fått förskott på arv, anser att hon/han inte får en rättvis laglott, kan hon/han föra ärendet till domstolen och begära att den andra bröstarvingen måste betala en resonabel utjämning. (Norri 2010 s 409-411)

2.11 Att återkräva en gåva

I lagen finns bestämmelser om när och hur en gåva kan återkrävas. Gåvoöverlåtelse är en rättshandling, som gåvogivaren och gåvotagaren är bundna att följa. (Kangas 2004 s. 161)

En rättshandling kan dock tas tillbaka om orsak därtill föreligger. Det finns i princip bara ett scenario där en rättshandling i form av gåvoöverlåtelse kan tas tillbaka och gåvotagaren följaktligen blir skyldig till att ge tillbaka gåvan. Detta scenario är om gåvogivarens egendom anmälts till konkurs. I ett sådant fall märker man ut en så kallad fristdag, som är den dagen när ansökan om konkurs gjorts. (*lag om återvinning till konkursbo*)

En förutsättning till att en gåva ska kunna återkrävas är att gåvogivaren vid överlåtelsepunkten varit överskuldbesatt eller att överlåtandet direkt lett till att han/hon blivit överskuldbesatt. Att vara överskuldbesatt innebär i detta sammanhang att den skuldsattas skulder är högre än hans/hennes tillgångar. Därtill förut-

sätts det i lagen att den andra parten, dvs. gåvotagaren, varit medveten om att fullbordandet av rättshandlingen skulle leda till att gåvogivaren blir överskuldbesatt. Ifall gåvotagaren är en närstående person (t.ex. gåvogivarens make/maka eller en släkting i rätt upp- eller nedstigande led) antas det, om inte annat kan bevisas, att denne varit medveten om gåvogivarens överskuldbelagdhet eller att skulden skulle vara en konsekvens till överlåtandet av gåvan. (*lag om återvinning till konkursbo*)

En gåva kan återkrävas om överlåtelsen blivit fullbordad senare än ett år före frisdagen. En överlåtelse som fullbordats innan detta, men senare än tre år före frisdagen, kan återkrävas om gåvotagaren varit en närstående person till den överskuldsatta gåvogivaren. (*lag om återvinning till konkursbo*)

Det finns dock ett sätt på vilket man kan säkerställa sig om att en gåva man mottagit eller en gåva man gett inte kan bli återkrävd. Detta kan man göra genom att registrera en gåva.

En gåva kan *registreras*, om gåvogivaren eller gåvotagaren så önskar. Endast gåvor i form av lös egendom kan registreras. Gåvan kan registreras antingen av gåvogivaren eller gåvotagaren. Registreringen görs i magistraten. (*magistraten 2015*)

Nyttan med att registrera en gåva är att efter registreringen börjar en tidsfrist löpa, och efter att den löpt ut kan gåvogivaren inte längre kräva tillbaka gåvan. Återkrävandet vore utan registrering möjligt. En gåva kan inte återkrävas när tre år förflutit från tidpunkten då gåvan överlåtits, förutsatt att gåvan anmälts till magistraten. (*magistraten 2015*)

3 GÅVOSKATT

3.1 När måste man betala skatt på en gåva

När man funderar på *beskattningen av en gåva* gäller det först och främst att veta om gåvan man ger är beskattningsbar eller inte. En grundförutsättning för att skatteförvaltningen ska kunna kräva skattebetalning på en gåva är att antingen gåvogivaren eller gåvotagaren under gåvotillfället är bosatt i Finland. I fråga om fast egendom bör egendomen finnas i Finland. (*lag för skatt på arv och gåva*)

Skatt bör betalas på egendom som överskrider summan 3999 € vart tredje år från samma givare. Om man under en 3 år lång period fått gåvor från olika givare bör dessa beaktas skilt, men i fråga av samma givare bör man slå ihop värdet av gåvorna som ges under en tre-års period. Skyldigheten att betala skatt träder i kraft när gåvotagaren fått egendomen. (*lag för skatt på arv och gåva*)

3.1.1 Skattefria gåvor

Det finns dock vissa undantag när egendomen kan bli befriad från skatt. Egendomen kan vara befriad från skatt om det är menat för en annans uppfostran, då bör det dock vara öronmärkt för just detta ändamål. Detta betyder att egendomen måste gå rakt till t.ex. utbildningsinstitutet så att gåvotagaren inte kan använda beloppet till något annat ändamål. (*lag om skatt på arv och gåva*)

Ytterligare en skattefri gåva är så kallat *normalt bohag*, som är avsett för gåvogivarens eller hans/hennes familjs personliga bruk. Dock har summan på sådant normalt bohag begränsats till 4000€ per föremål. Skillnaden är dock den, att även om man skulle ge flera föremål av normalt bohag värda 4000€ styck på tre år, räknas de inte ihop. Till normalt bohag räknas föremål såsom möbler, mattor, hushållsmaskiner, kläder och så vidare. Problemet, som ofta uppstår i samband med givande av normalt bohag är vad allt man egentligen kan räkna som ”normalt”.

Sådana här fall avgörs genom att ta i beaktande de enskilda omständigheterna i varje fall och sedan på basen av lagen göra en tolkning på om det är frågan om normalt bohag eller inte. (*Puronen. 2009 s.148-149*)

3.1.2 Uppskjutning av skattebetalning och betalningsbefrielse

Vid undantagsomständigheter kan man få uppskjutet en skattebetalning eller till och med bli beviljad en betalningsbefrielse. (*Puronen 2009 s. 78-81*)

Enligt lagen kan man skjuta upp en skattebetalning ifall det blir besvärligt för den skatteskyldige att betala beloppet inom bestämd tid. I lagen nämns inget särskilt angående vad som anses vara en tillräcklig orsak till att betalningen inom bestämd tid blir så besvärlig att man kan bli beviljad en uppskjutning. Myndigheterna ska överväga varje ärende för sig och sedan bestämma sig om de ska bevilja en uppskjutning av skattebetalning eller inte. Exempel på sådana omständigheter, som myndigheterna har ansett vara godtagbara för att skjuta upp en skattebetalning, är sjukdomar, arbetsoförmåga, studier eller försörjningsskyldighet. (*Puronen 2009 s. 78-81*)

Om man anser att man har grunder till att ansöka om uppskjutning av skattebetalning, gör man det med hjälp av en fritt formulerad ansökan. I ansökan bör åtminstone framkomma vilken skatt ärendet gäller, hur lång uppskjutning man behöver samt grunderna. Om orsaken till uppskjutningen är en sjukdom bör man som bilaga till ansökningen ha ett läkarintyg. Ansökningen inlämnas sedan till skatteförvaltningen. (*Puronen 2009 s. 78-81*)

Gällande en betalningsbefrielse är grunderna något strängare. För att få en betalningsbefrielse gällande skattebetalning bör man ha en i lagen bestämd särskild orsak. Det är enbart tydliga undantagsfall på basen av vilka man kan bli totalt befriad från skattebetalning. För att en person ska kunna bli beviljad en betalningsbefrielse bör personen ha varit med om en betydlig försämring av skattebetalningsförmåga. Godtagbara skäl för en försämring av skattebetalningsförmåga är

försörjningsskyldighet, arbetslöshet, sjukdom eller en annan speciell orsak. (Puronen 2009 s. 78-81)

Betalningsförmågan värderas genom att undersöka den skatteskyldiges egendom och inkomster. Precis som gällande uppskjutning av skattebetalning, ansöks även betalningsbefrielse med hjälp av en fritt formulerad ansökan. De flesta ansökningarna förkastas och man kan inte begära en ändring till ett beslut gällande betalningsbefrielse. (Puronen 2009 s. 78-81)

Gällande *arvs-och gåvobeskattning* finns en specialbestämmelse, som gäller sådan överlåtten egendom, vars värde sjunkit betydligt från överlåtelse tidpunkten. När det gäller gåvoskatt, är utgångspunkten att skatten bestäms enligt det värde gåvan haft vid överlåtelse tidpunkten. Ibland kan dock värdet ändras betydligt bara på en par månader. Om fallet är så, att värdet på den egendom man mottagit, sjunkit i värde rejält på en kort tid, kan skatteverket bestämma att de betalar tillbaka ett rimligt belopp åt gåvotagaren. För att skatteverket ska kunna göra detta, bör värdet verkligen ha sjunkit avsevärt mycket. Ett exempel kan vara om man får värdefulla aktier av ett företag i gåva, en månad efter överlåtelsen går företaget i konkurs och aktierna är då inte värda någonting. I ett sådant fall kan skatteverket alltså besluta sig för att återbetala en rimlig del av skatten som betalats. (Puronen 2009 s. 78-81)

3.1.3 Förhandsbesked från skatteförvaltningen

Om man vill kan man be skatteverket ge ett så kallat *förhandsbesked* på ett gåvoskatteärende. I detta besked värderar skatteverket till exempel egendomens värde. Särskilt vettigt kan det vara att använda sig av denna tjänst ifall man är väldigt osäker på värdet av den egendom, som man planerar att ge som gåva. För att beskedet man får ska bara bindande bör all information om egendomen, som skrivs i ansökan, stämma. Dessutom bör man ta i beaktande, att beslutet endast gäller en viss tid och om man inte för ärendet framåt under den givna tiden är beslutet inte längre bindande. (Rehn 2008 s.57-58)

En ansökning om förhandsbesked kan göras på båda inhemska språken, dessutom erbjuds möjligheten att göra ansökningen på samiska. Ansökningen bör endast sökas på sitt eget ärende. I fråga om *gåvoöverlåtelser* får både gåvotagaren och givaren be om beskedet. Ansökningen bör innehålla de namn samt kontaktinformation, ärendet i vilket man söker avgörande samt alla behövliga utredningar som har att göra med ärendet. Ansökningen bör skickas till det områdets skattebyrå där gåvogivaren är bosatt. (*Skatteförvaltningen 2015*)

Beslutet på en förhandsbeskedsansökan sänds alltid skriftligen åt den sökande. Beslutet kan bestå av ett meddelande av beslut, av att inget beslut ges på ärendet i fråga eller av avskrivande av ärendet. Om inget beslut ges beror det oftast på att den sökande inte har svarat på en utredningsbegäran som skatteförvaltningen behövt eller om frågan angående vad man vill ha förhandsbesked på inte är tillräckligt specificerad. Ansökningen kan helt och hållet avskrivas endast på den grund att det inte finns lagenliga grunder till lösandet av ärendet, ett exempel på en sådan situation är om man söker beslut i någon annans ärende. (*Skatteförvaltningen 2015*)

Ett förhandsbesked på ett skatteärende innehåller en beslutsavgift. Denna avgift tas oberoende om ett beslut faktiskt ges eller om det inte ges eller avskrivs. Om ärendet innehåller olika frågor gällande samma skatteärende besluts olika frågor separat och därför tas även beslutsavgift för varje beslut skilt. Beloppet på avgiften bestäms av finansministeriet och beloppen uppdateras med jämna mellanrum. Det är alltså bra att noggrant fundera om man behöver be om ett förhandsbesked och inte bara göra det ”för säkerhetsskull”. (*Skatteförvaltningen 2015*)

3.2 Hur bestäms summan på gåvoskatten

Summan på skatten fastställs på basen av gåvoskatteskalen, som finns i lagen om skatt på arv och gåva samt på skatteverkets hemsida. Skatteskalen delas in i skatteklass 1 och skatteklass 2. Skatteklassen avgörs på basen av släktförhållandet mellan gåvogivaren och gåvotagaren. Till skatteklass 1 hör make, barn, barnbarn,

farföräldrar och i vissa fall även sambo. Till skatteklass 2 hör annan släkting eller utomstående. Nedan finns skalan, som kommit i kraft 1.1.2015, gällande gåvoskatts betalning för skatteklass 1:

Tabell 1. Fastställande av gåvoskatten för skatteklass I (www.vero.fi)

Den beskattningsbara andelens värde i euro	Konstant skattetal vid andelens nedre gräns i euro	Skatteprocent för den överstigande delen
4000 - 17 000	100	8
17 000 - 50 000	1 140	11
50 000 - 200 000	4 770	14
200 000 - 1 000 000	25 770	17
1 000 000 -	161 770	20

Avläsningen av tabellen belyses med följande exempel:

Person A får en gåva av sin far B. Gåvans beskattning bestäms därför utgående från skatteklass I skala (*tabell 1*). Gåvans värde är 27 000 € och hör alltså enligt tabell 1 till kolumnen ”den beskattningsbara andelens värde i euro” till 17000–50000. Enligt tabell 1 ser man även att den konstanta skattedelen för denna klass är 1140€, dessutom överskrider summan nedre gräsen med 10000 €, på detta 10 000€ räknas 11 % skatt enligt skalan i tabell 1. Uträkningen på skattens summa blir alltså i hänvisning till bestämmelserna i lagen $1140 + (10000 * 11\%)$ alltså 2240€.

Tabell 2. Fastställande av gåvoskatten för skatteklass II (www.vero.fi)

Den beskattningsbara andelens värde i euro	Konstant skattetal vid andelens nedre gräns i euro	Skatteprocent för den överstigande delen
4000 - 17 000	100	21
17 000 - 50 000	2 830	27
50 000 - 1 000 000	11 740	33
1 000 000 -	325 240	36

I skatteklass 2 skala, som uppvisas i tabell 2, är principerna samma som i skatteklass 1 skala, som uppvisas i tabell 1. Skillnaden är bara att skattetalet vid andelens nedre gräns samt skatteprocenten för överstigande delen är högre..

3.3 Förskottsarv och gåvor i praktiken

För att kontakta skatteförvaltningen vid givandet av gåva som förskottsarv är det enda man behöver göra att lämna in en gåvodeklaration. Denna kan man hitta på vid sin närmaste skattebyrå eller så kan man printa ut denna via skatteförvaltningens hemsidor. För tillfället bör deklarationen lämnas in i pappersform men i framtiden kommer även en elektronisk tjänst gällande detta att erbjudas för att göra processen smidigare. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Om man behöver råd angående förskottsarv erbjuder skatteförvaltningen allmän rådgivning, som man i första hand ska vända sig till. Dessutom finns det personal som är specialiserade på arvs- och gåvobeskattnings. Till de specialiserade rådgivarna inom ämnet finns direkta telefonnummer, som man hittar så väl på skatteförvaltningens hemsida som på de fysiska skattebyråerna. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Skatteförvaltningen har hand om i princip alla gåvor som ges i Finland, därför får man den bästa informationen på andelen av olika typer av gåvor som ges därifrån; cirka 25 % av gåvorna är rena pengar, cirka 40% är fastigheter och 25-30% är aktielägenheter. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Tidigare i arbetet nämndes det att man kan be om förhandsbesked av skatteförvaltningen om man anser att fallet i fråga är oklart. Det finns dock endast ett fåtal människor som söker förhandsbesked på så kallade vanliga överlåtelse (t.ex. fritidsbostad). Det är däremot betydligt vanligare att be om förhandsbesked vid generationsväxlingar, vilket enligt specialister inom gåvobeskattnings på skatteförvaltningen också är det egentliga syftet med tjänsten. Rekommendationen som från skatteförvaltningen ges är alltså att man endast ber om förhandsbesked vid tydligt oklara fall. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Skatteförvaltningen konstaterar att det vanligaste problemet de märkt att uppkommer vad kommer till gåvor och förskottsarv är bristfällig kunskap på terminologi gällande ämnet. Folk vill kalla den överlåtna egendomen förskottsarv men specialisterna på skatteförvaltningen påpekat att det endast handlar om förskott på arv efter gåvogivarens/arvlåtarens död. Vid överlåtelse tidpunkten handlar det alltid om en gåva, därmed uppfattas det även på skatteförvaltningen alltid som gåva, aldrig som förskottsarv. Användning av fel terminologi kan leda till missförstånd och osmidiga processer. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Vad som generellt sätt bör beaktas vid givande av gåvor till sina arvingar är enligt skatteverket att man borde tänka mindre på skatten och mera på de verkliga effekterna, såsom den framtida arvsfördelningen, som givandet av gåva till en arvinge kan innebära. Först när man har de verkliga effekterna på klart lönar det sig att börja fundera på skatten. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

Trots att det enligt skatteverket finns viktigare saker att tänka på än beskattningen är det även för många en väsentlig del av gåvogivandet. Därför funderar man ofta på hur man ska få skatten så förmånlig som möjligt. Specialisterna på skatteförvaltningen tar egentligen inte ställning till skatteplanering, men de konstaterar ändå att det inte finns särskilt stora möjligheter till att påverka skatten vid förhållandevis (i jämförelse med till exempel generationsväxlingar) små gåvor, som t.ex. fastigheter. Det kan visserligen gå att påverka till en viss del men att få sparat några större summor med hjälp av skatteplanering är svårt. *(Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen)*

I gåvodeklarationen ska man nämna vilka gåvor man mottagit under de senaste tre åren (även om gåvorna varit skattefria) eftersom att de tidigare gåvorna slås ihop med gåvan som för tillfället ska bli given. Det är ändå vanligt att man får gåvor till t.ex. födelsedagspresent, julklapp osv. hur noggrant bör då gåvor som detta deklarerar? Enligt skatteförvaltningen bör alla gåvor man tar emot, oavsett om det är julklapp eller födelsedagspresent och vad summan på gåvorna i fråga är, deklarerar. Specialisterna på skatteförvaltningen konstaterar dock att det är sällan någon

meddelar att de fått 50€ av sin mormor i julklapp. (*Intervju 16.10.2015 Skatteförvaltningen*)

4 REGISTRERING AV GÅVOR I PRAKTIKEN

Det är i allmänhet relativt ovanligt att människor registrerar gåvor. Magistraterna får endast ett fåtal gåvoregistreringsfall per år, i fjol (2014) gjordes sammanlagt 24 gåvoregistreringar i magistraten i Västra Finland. På senare tid har magistraten ändå lagt märke till en liten ökning av mängden registreringar. I Södra Finland är antalet på registreringarna störst på grund av större befolkning. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

Trots att både gåvogivaren och gåvotagaren kan utföra registrerandet av gåvor är det betydligt vanligare att det är gåvotagaren som önskar sig att göra detta. Majoriteten av registreringarna är finskspråkiga. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

Man kan registrera olika typer av egendom som man fått/gett som gåva, men den vanligaste typen av gåva som registreras är lös egendom. Magistraten poängterar dock att sedvanliga gåvor inte behöver registreras. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

Om man vill registrera gåvor är det bra om man är insatt i när det lönar sig att göra det. Magistraten konstaterar att det största problemet med gåvoregistreringar är att människor inte riktigt förstår syftet med registreringen av en gåva. Det finns många som till och med tror att gåvor per automatik bör registreras, fast det i själva verket är en helt och hållet frivillig handling. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

För att undvika eventuella rekommenderar magistraten att man använder sig av juridisk rådgivning för att ta reda på om registreringen lönas i varje enskild situation. Till följd av detta skulle registreringsprocesserna gå mycket smidigare. Det är

dock rätt så ovanligt att människor använder sig av juridisk hjälp i dessa situationer, utan många vill klara sig på egen hand. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

När lönar det sig då att registrera gåvor? Magistraten rekommenderar att om man behöver skydd till en gåvoöverlåtelse som skett mellan närkretsen lönar det sig att registrera gåvan eftersom att skyddstiden börjar löpa från och med registreringen och efter att den tiden löpt ut kan gåvan inte längre återkrävas. (*Intervju 14.8.2015 Magistraten i Västra Finland*)

5 SKATTEPLANERING

En sak, som många nog funderar över gällande givandet av en gåva är om det går att påverka skatten på överlåtelsen eller inte. I kommande kapitlet kommer teorin kring detta att gås igenom.

5.1 Kringgående av skatt, skattebedrägeri eller laglig skatteplanering?

De tre begrepp, vilka i detta kapitel tydliggörs och förklaras skillnaden mellan, är kringgående av skatt, skattebedrägeri samt skatteplanering. Att känna till skillnaderna på dessa begrepp är viktigt för att veta när man agerar inom lagens ramar samt vilka påföljder diverse handlingar kan ha.

Vi börjar med begreppet *kringgående av skatt*. Att försöka kringgå skatt innebär att man försöker undvika eller kringgå skattebetalning. Oftast leder detta till en motsatt effekt än vad man tänkt sig, istället för att spara pengarna, som skulle gått till skatt, blir det ännu dyrare. Om skatteverket finner en situation, där avsikten med överlåtande av egendom otvivelaktigt varit att kringgå skattebetalning, kan man nog räkna med att skattebetalning kommer att krävas. Oftast sker en sådan beskattning i efterskott i och med att det kan ta tid innan fallet och dess omständigheter kommer i skatteverkets kännedom. Förseningen innebär ofta skatteförhöjning och dröjsmålsränta, vilket alltså leder till att det blir mycket dyrare än om man gått till väga på ett annat sätt. Kringgående av skatt är alltså inte något att föredra. (Rehn 2008 s.58-60)

Värre än kringgående av skatt är *skattebedrägeri*, vilket enligt Finska Lagen är ett brott. Ifall man medvetet ger fel uppgifter åt eller hemlighåller relevanta uppgifter för skatteverket, med avsikten att undvika eller minska på skattebetalningen, gör man sig skyldig till skattebedrägeri. Enligt strafflagen kan man till följd av skattebedrägeri bli dömd till antingen böter eller högst två års fängelse. Att ge felaktiga uppgifter om till exempel egendomen man ska överlåta åt skatteverket är därför absolut inte något att föredra heller. (Rehn 2008 s. 58-60)

Nyckeln är att hitta den gyllene medelvägen, och det är då vi kommer in på *skatteplanering*. Skatteplanering är lagligt och innebär att man med hjälp av öppna, lagliga åtgärder planerar skattebetalning så, att den bli så liten som möjligt.

Följaktligen kan det konstateras, att man inte på ett lagligt sätt kan undvika betalning av gåvoskatt, däremot kan man göra skattebetalningen förmånligare genom att skatteplanera.

5.2 Skatteplanering

Ett sätt är att dela upp egendomen som ges bland olika gåvogivare. Låt oss till exempel tänka oss att A vill ge en summa pengar åt sitt barn C. På denna summa blir dock gåvoskatten rätt så hög, och A funderar då på hur han kan minska på denna skatt så att överlåtelsen skulle bli förmånligare. A har en maka, som under åren även samlat en hel del egendom på sig. Makarna kan då komma överens om att dela 50/50 på summan de vill ge åt C. Till följd av en planering som denna har vi nu i stället för en gåvogivare – två gåvogivare. Detta innebär att gåvoskatten blir betydligt lägre. Vidare kan man minska på gåvoskatten genom att ha flera mottagare till den egendom man planerat att överlåta. Barnet C, som föräldrarna tänkt överlåta egendomen åt, kanske tycker, att dennes barn hade behov till en del av pengarna. Då kan A och B ge en del av summan de tänkt överlåta åt C och en del åt barnbarnet. Till följd av detta minskas skatten ytterligare. (Rehn 2008 s. 64-67)

Ett annat sätt, på vilket man kan undvika att betala gåvoskatt, är genom att dra nytta av faktumet, att man skattefritt får överlåta sådan egendom, som är menat för någon annans utbildning. Exempel på utgifter som kan förekomma i samband med utbildning är boendekostnader om studieplatsen är på en annan ort, studiematerial osv. Det man bör beakta är att gåvogivaren i detta fall måste betala utgiften direkt till det öronmärkta ändamålet, t.ex. hyresvärden av bostaden som ligger på annan ort. Gåvogivaren kan inte överföra pengarna först på den studerandes konto även om den studerande sen skulle betala hyran. Betalningen måste ske direkt, utan någon mellanhand. (Rehn 2008 s.77-78)

Detta är ett alternativ, som är bra att ta i beaktande. Ofta är det under studietiden man är som mest i behov av ekonomisk hjälp av till exempel föräldrarna och då är det till stor nytta att vara medveten om detta undantag, som gör gåvoöverlåtelsen skattefri.

Förutom dessa sätt finns det även försäkringar man kan ta för få ge en gåva för upp till 8500€ skattefritt. Dessa försäkringar kallas för sparlivsförsäkringar. (*Rehn 2008, s.48*)

Sparlivsförsäkringarna fungerar så, att man gör ett förmånstagarförordnande där man bestämmer att någon annan än försäkringstagaren själv får ersättningen ur försäkringen. Vid uttagning av försäkringsersättning får man då skattefritt på tre år ta ut upp till 8500€, istället för 3999€. Man bör dock notera att även om man inte behöver betala gåvoskatt bör man betala skatt på avkastningen (räntan) av försäkringen. Avkastningen räknas nämligen som kapitalinkomst, vilket har skilda skatteregler. Även om detta låter som ett rätt så bra alternativ bör man dock ta i beaktande att försäkringarna ofta innefattar relativt höga administrationskostnader. (*www.vero.fi*)

När man kombinerar sparlivsförsäkringarna med att dessutom dela upp gåvorna och med att ha flera olika förmånstagare till försäkringen har man möjligheten att ge skattefria gåvor till en relativt stor summa. Det betyder att om person A tecknar två sparlivsförsäkringar åt sina barnbarn B och C. Ersättningarna för försäkringarna ges åt B och C med tre års mellanrum, först efter tre år, sen efter sex år och slutligen efter nio år. Med hjälp av detta har A då lyckats ge gåvor åt sina barnbarn för en summa på sammanlagt $8500 \cdot 6$ dvs. 51000€. Det man bör ta i beaktande är dock de dyra administrationskostnader som uppkommer i samband med att inneha en sparlivsförsäkring, dock är dessa kostnader ofta lägre än vad gåvoskatten vid ett motsvarande belopp vore. (*Rehn 2008 s. 80-81*)

Det finns även ett annat sätt på vilket man kan planera gåvobeskattningen till en viss del. Vid givandet av en gåva kan parterna komma överens om att, även om

ägandet av egendomen överförs till gåvotagaren har ändå gåvogivaren besittningsrätt över egendomen. Detta innebär att gåvogivaren fortfarande ansvarar för kostnaderna för egendomen (t.ex. fastighetsskatt) samt får till godo avkastningen av egendomen (t.ex. hyresinkomster). Gåvotagaren kan inte utan besittningsrätt heller sälja egendomen fritt. På grund av att gåvotagarens användning av egendomen begränsas så här pass mycket, gör skatteverket avdrag på betalningen av gåvoskatten. Avdragets storlek ska motsvara besittningsrättens värde, vilket skatteverket räknar med hjälp av att ta i beaktande egendomens gängse värde samt egendomens avkastnings storlek. (*skatteförvaltningen 2015*)

Man kan när som helst avsäga besittningsrätten, men när man gör det blir man skyldig att betala gåvoskatt. Skatteverket kollar upp vilket värde man räknat åt besittningsrätten på den tiden och på den summan hamnar gåvotagaren att betala skatt. (*skatteförvaltningen 2015*)

För att svänga på det hela lite, kan man ju även göra så, att man bara ger besittningsrätten av till exempel en fastighet åt någon, givande av besittningsrätt räknas inte som gåva, vilket betyder att man inte behöver betala någon gåvoskatt. Detta betyder ju dock att personen inte får äganderätten av fastigheten

Det finns alltså en hel del lagliga sätt på vilka man har möjlighet att påverka gåvoskatten på. Det lönar sig alltså alltid att fundera över dessa alternativ innan man ska överlåta en gåva.

6 RÄTTSFALL

I detta kapitel sammanfattas två beslut från Högsta Domstolen, vilka behandlar tvister i samband med förskottsarv.

6.1 HD 2010:27

Detta rättsfall handlar om person B:s krav på att förskottsarvet i form av en fastighet, som hans far gett åt B:s bror A år 1985, skulle värderas enligt det värde, som det hade vid tidpunkten för arvsfördelningen, som skedde år 2005, istället för det värde som den hade vid överlåtelsestillfället. Ärendet har behandlats i Helsingfors tingsrätt, Helsingfors hovrätt samt i Högsta Domstolen.

A:s och B:s far, till yrket jurist, dog år 1994. Den slutliga arvsfördelningen skulle dock ske först efter hans makas, brödernas mors, död. Hon dog år 2002. Hon hade år 1997 undertecknat ett dokument, som B skapat, där hon bevittade att makarnas gemensamma vilja var att gåvan skulle värderas enligt fördelningstidpunkten i den slutliga arvsfördelningen.

Vid arvsfördelningen ansåg boupptecknaren att fastighetens totala värde var, i enlighet med överlåtelse tidpunktens värde, 63 938,34 euro.

I gåvobrevet, som gjorts vid överlåtelse tidpunkten, fanns som bilaga ett dokument om att värdet av fastigheten vid arvsfördelningen skulle beaktas i enlighet med det värde den hade vid fördelningstidpunkten. Dock saknade dokumentet arvlåtarens underskrift.

B:s krav i Helsingfors tingsrätt var att värdet på förskottsarvet skulle bestämmas i enlighet med det värde den hade vid arvsfördelningstillfället istället för överlåtelsestillfället. Han ville då att fastighetens totala värde skulle fastställas till 168 400 euro istället för 63 938,34 euro. A krävde att detta skulle förkastas.

I Tingsrätten kom man fram till att när sönernas mor undertecknat dokumentet om att fastigheten, som A fått i förskottsarv, skulle värderas till dess fulla gängse värde, hade hennes hälsotillstånd varit så pass dåligt, att dokumentet inte kunde ses giltigt. Förutom detta konstaterade även tingsrätten, att eftersom arvlåtaren själv var jurist, skulle han ha undertecknat dokumentet, som var bilagt till gåvobrevet om det hade varit hans önskan. När han på så lång tid inte undertecknat det eller på något annat sätt uttryckt sin vilja om att värdet på förskottsarvet skulle värderas på något annat sätt än på basis av överlåtelse tidpunkten, tyckte tingsrätten att det inte fanns något bevis på att arvlåtarens vilja hade varit att värdera förskottsarvet enligt tidpunkten för arvsfördelningen. Till följd av allt detta förkastade tingsrätten B:s krav.

B klagade till hovrätten, men hovrätten ansåg, precis som tingsrätten, att det inte fanns tillräckliga bevis på att arvlåtarens önskan skulle ha varit någon annan än att värdet på förskottsarvet skulle bestämmas normalt, d.v.s. på basen av det värdet egendomen hade på överlåtelse tidpunkten. B överklagade hovrättens dom ännu till Högsta Domstolen, som inte heller ändrade på hovrättens beslut.

6.2 HD:2011:105

Det här rättsfallet handlar om en änka, Helena K, som efter makens död ger en gåva åt deras gemensamma son, Matti K. Helena K och maken, Väinö K, har giftorätt i varandras egendom. Gåvan var ett köp av gåvonatur, där försäljningspriset inte motsvarat fastighetens verkliga värde. Helena K meddelade att den del av köpet, som klassificerades som gåva, skulle ses som förskott på arv.

Väinö K dog år 1982 och köpet av gåvonatur skedde år 1988. Boupptecknaren ansåg, att förskottsarvet, som Helena K gett skulle dras av redan i arvsfördelningen, som skedde efter Väinö K:s död. Matti K håller inte med eftersom att förskottsarvet getts först efter Väinö K:s död.

Frågan i domstolen var om man borde dra av förskottsarvet, som Matti K fått, redan i arvsfördelningen som skedde efter Väinö K:s död samt om förskottsarvet

skall tas i beaktande i avvittringen mellan dödsboet och Helena K samt i arvsfördelningen efter det. Ärendet har behandlats i Högsta Domstolen.

I lagen bestäms det att förskottsarv, som getts av sådan egendom, som är under giftorätt, ska dras av i arvsfördelningen som sker efter första partens död.

Högsta domstolen konstaterar att det i lagen inte finns särskilda bestämmelser angående om man kan dra av värdet på förskottsarvet endast då överlåtandet av egendomen skett före arvlåtarens död. Högsta domstolen anser dock att lagen ska tolkas på det sättet, att man i lagen endast syftar på sådan överlåtelse av egendom, som sker innan den första parten i äktenskapet dör. På basen av denna tolkning kommer domstolen fram till att förskottsarvet, som Matti K fått, inte kan dras av i den arvsfördelning som skett efter Väinö K:s död.

Denna tolkning får stöd även från äktenskapslagen, där det bland annat bestäms att sådan egendom, som den efterlevande maken får efter avvittringen, inte längre räknas som giftorättsegendom.

Högsta domstolen ger slutligen ett beslut om att det förskottsarv som Matti K fått efter Väinö K:s död av Helena K, inte skulle dras av arvsfördelningen som skedde efter Väinö K:s död. Högsta domstolen beslutar därmed att den del som dragits av Matti K:s arv i Väinö K:s arvsfördelning, ska betalas tillbaka till honom.

6.3 HFD 2014:135 (förhandsbesked)

Det här fallet handlar om parterna A och B, som vid deras skilsmässa funderade över jämkningen av avvittringen. Parterna hade gjort en avvittringskalkyl enligt vilken A skulle få jämkning av B. På grund av att parterna ville att B:s jordbruksverksamhet skulle kunna fortsätta kom de överens om att ingen jämkning behövde betalas. De skickade följaktligen en förfrågan på ett förhandsbesked till skatteverket, för att få avgörande på om avstående av rättigheten till jämkningsinkomst skulle komma att ses som en gåva av A till B. Enligt skatteverket uppfattades inte avståendet av rätten till jämkning som en beskattningsbar gåva till B.

Enheten för bevakning av skatteförvaltarna överklagade skatteverkets beslut till Uleåborgs förvaltningsdomstol. De hävdade bland annat att man gällande beskattningen endast kan undgå från den kalkylerade jämkningen i en avvittring om man på basen av medlingsprinciperna objektivt kan tolka att det är berättigat. Enligt enheten för bevakning av skatteförvaltarna uppfylldes inte förutsättningarna för medlingen av avvittringen i detta fall och B skulle därför vara skyldig att betala jämkning åt A. Följaktligen påstod bevakningsenheten att det uppstått en penningfordran åt A av B och avstående av en sådan fordran uppfyller en gåvas kriterier.

Uleåborgs förvaltningsdomstol tyckte inte att skatteverkets förhandsbeslut skulle ändras delvis på basen av äktenskapslagen och delvis på basen av A:s syfte. I äktenskapslagen har det inte fastställts hinder för avstående av jämkning. Parterna har rätten att dela upp egendomen även på annat sätt än enligt halveringsprincipen. Det sägs även i äktenskapslagen att all egendom som fås via avvittringen är befriat från gåvoskatt. På basen av detta kunde man enligt förvaltningsdomstolen även dra slutsatsen att gåvoskatteskyldighet inte heller uppstått genom att hålla situationen som den varit (dvs. att i detta fall avstå från jämkningsrätten). Även A:s syfte spelade en roll i förvaltningsdomstolens beslut. De ansåg inte att A:s uppenbarliga syfte varit att ge B egendom som gåva.

På basen av alla dessa omständigheter ändrade förvaltningsdomstolen alltså inte skatteverkets förhandsbeslut. Ärendet behandlades även av högsta förvaltningsdomstolen men de ändrade heller inte beslutet på basen av samma motiveringar som Uleåborgs förvaltningsdomstol hade.

7 SLUTSATSER

Syftet med lärdomsprovet var att göra en enkel guide för privatpersoner som funderar på att ge en gåva som förskottsarv. Forskningsdelens syfte var att ta fram vanliga problem gällande gåvor och förskottsarv samt att ta fram frågor man kan tänka sig att många funderar över. Forskningen gjordes med hjälp av två intervjuer, en med magistraten i västra Finland och en med skatteförvaltningen. Det fanns vissa slutsatser som kunde dras av intervjuerna.

De personer som deltog i intervjuerna i forskningen svarade på så gott som alla frågor, det var bara en fråga i intervjun med skatteförvaltningen som förblev obesvarad. Svaren varierade lite, vissa svar var längre och mera ingående medan andra kunde vara väldigt korta och konsista. Man kunde dra slutsatsen av, att de korta svaren antingen gällde saker som de intervjuade inte ville prata om så mycket eller att de helt enkelt inte hade resurser (tid, informationskällor) att få fram längre och mera djupgående svar.

Det fanns knappt någon information alls i litteraturväg på registrering av gåvor. När jag då via min praktikperiod på magistraten i Västra Finland kom i kontakt med det valde jag att utföra en intervju om det med sakkunniga för att få en mer täckande bild av detta till arbetet. En del av frågorna gällande registrering av gåvor besvarades mycket kortfattat. Därför var det inte möjligt att behandla materialet som t.ex. att göra upp tidstrender över mängden av registrerade gåvor under en längre tidsperiod samt statistik över hurudana människor det i allmänhet är som registrerar gåvor (vilken ålder, gåvo- tagare/gåvogivare, finsk/svenskspråkiga) som var en målsättning med intervjun. Svaren gav dock en bra allmänbild av hur vanliga registreringarna är. Det att magistraten endast får ett fåtal registreringar per år är troligen en indikation på mitt antagande om att människor inte känner till möjligheten att registrera gåvor. En annan orsak är kanske att hela processen runt förskottsarv är ganska okänd och kanske upplevs som lite svår. Problemen som

förekommer i samband med registrering kom bra fram liksom en del råd som kan vara till nytta om man använder arbetet som en guide. Ett tydligt råd var att löna sig att vända sig till juridisk hjälp om man är osäker på om en gåva borde registreras. En orsak till att resultatet från intervjun blev magert var också att de intervjuade ville svara på frågorna via mail. Detta ledde till att jag inte kunde försöka utveckla svaren på samma sätt som man kunde ha gjort om intervjun skett personligen. I efterhand kom jag även på att frågorna kunde ha formulerats på ett bättre sätt för att undvika så korta svar som det blev på en del av frågorna.

Syftet med den andra intervjun, som gjordes med skatteförvaltningen, var att få fram information om gåvobeskattnings ur en mer praktisk synvinkel. Intervjun var väldigt snabb eftersom att man hade så bråttom där. Därför var det en utmaning att sammanställa svaren den intervjuade gav. Sammanställningen av vilka typer av gåvor och den procentuella indelningen av dem var nyttiga för att få en tydligare inblick i det. Även svaret på frågan som behandlade förhandsbesked på gåvoskattebeslut var bra, den innehöll ett konkret tips på att det oftast inte löns för vanliga gåvor, utan att denna tjänst mera är till för generationsväxlingar. Detta går delvis ihop med teorin om detta, där det nämndes att det lönar sig att be om förhandsbesked på oklara fall, dvs. där rekommenderas det inte heller att man per automatik ska göra det i alla gåvoöverlåtelser. Det framkom också tydligt att det inte finns stora möjligheter att påverka gåvoskatten genom skatteplanering i förhållandevis sett ”små gåvor”, t.ex. fastigheter (små i jämförelse med t.ex. generationsväxlingar). I de använda källorna (*Rehn 2008*) kring detta får man dock en bild av att man kan spara en hel del med hjälp av skatteplanering. Det är förstås svårt för en skatteförvaltare att uppmuntra till skatteplanering i och med att de (staten) går miste om inkomster. I frågan om kringgående av skatteplanering fick jag inget svar, vilket var lite synd, men även förståeligt att man inte kan utge sådan information. Svaren på frågorna gav ändå en bild på hur man inom skatteförvaltningen förhåller sig till frågor runt förskottsarv. De är också viktiga synpunkter i ett arbete som detta vars syfte är att kunna fungera som en introduktion och handbok för dem som funderar på att ge förskottsarv.

8 REFLEKTIONER

Att ge gåvor som senare kommer att betraktas som förskott på arv är något som är ganska vanligt men ändå väldigt oklart för många. Människor vill veta hurdana skattepåföljder och andra påföljder det blir samt vad allt som bör tas i beaktande när man funderar på att ge egendom åt till exempel sitt barn. Därför tycker jag att en handbok som är avsedd för just ”vanliga”, inte så insatta människor var bra att göra. Jag vill här i arbetets slut ännu reflektera lite över arbetsprocessen.

Teoridelen tyckte jag att gick bra att skriva, det var relativt lätt att hitta litteratur och det var intressant att läsa om ämnet. Jag har lärt mig mycket nytt om förskott-sarv, gåvor och gåvobeskattningen via materialet jag använt mig av. Forskningsdelen däremot var aningen svårare. Jag hade önskat mig att få utföra intervjuerna personligen, men detta fick jag tyvärr inte att passa med de intervjuade. Så här i efterhand önskar jag också att jag formulerat vissa frågor lite annorlunda, särskilt i intervjun med magistraten, så att jag hade fått lite mera djupgående svar på vissa frågor. Ett annat problem jag stötte på i forskningsdelen var svårigheten att få skatteförvaltningen med på en intervju, det tog ganska länge innan jag fick ställa mina frågor av en sakkunnig inom området. I sin helhet är jag ändå nöjd med materialet jag fick samlat via intervjuerna och enligt mig bidrog de väldigt mycket till arbetets syfte att fungera som en handbok i och med att de gav praktiska svar på sådana frågor många kan undra över.

Den kvalitativa forskningsmetoden kände jag att var ganska krävande, särskilt reagerade jag på det i telefonintervjun. Jag fick sitta och anteckna samtidigt som den intervjuade pratade och det kändes då som att jag inte kunde koncentrera mig på att vara så närvarande i samtalet utan fick använda allt tänkande till att kort och förståeligt få antecknat svaren. Det hade varit lättare personligen när man skulle ha fått banda in svaren och bara koncentrera sig på att diskutera kring intervjufrågorna, med hjälp av det tror jag även att jag hade fått ut ännu mera information. E-mail intervjun med magistraten var på det sättet lätt att man hade alla svar färdigt nerskrivna, men däremot blev problemet där att man inte alls kunde utveckla sva-

ren genom att föra en dialog om det. Trots att den kvalitativa forskningsmetoden som sagt var krävande tycker jag ändå att jag med hjälp av den fick bra information och denna metod kände jag nog att passade bäst in på det syfte jag hade för arbetet.

Detta var de reflektioner jag har över mitt lärdomsprov. Jag hoppas att människor som funderar kring gåvor, förskottsarv och beskattning har nytta av mitt arbete och att jag lyckats få med det väsentliga kring ämnet.

KÄLLOR

Böcker

Rehn, O. 2008. Arv, gåva och skatt. Helsingfors. Schildts Förlags Ab.

Ossa, J. 2007. Perinnön ja lahjan verokohtelu. Helsingfors. WSOYpro.

Puronen, P. 2000. Perintö –ja lahjaverotus. Helsingfors. Kauppakaari OYJ.

Norri, M. 2010. Perintö ja testamentti. Helsingfors. Talentum.

Lohi, T. 1999. Ennakkoperinnöstä. Helsingfors. Kauppakaari OYJ.

Kangas, U. 2004. Introduktion till familjeförmögenhetsrätten. Helsingfors. Helsingfors universitet.

Puronen, P. 2009. Näin onnistut perintöverosuunnittelussa. Helsingfors. Talentum.

Puronen, P. 2001. Lahja ja sen verotus - opas kansalaiselle. Helsingfors. Kauppakaari.

Andersson, E. 2006. Johdatus Vero-oikeuteen. Helsingfors. Talentum.

Aarnio, A & Kangas, U. Perhevarallisuus oikeus. 2002. Helsingfors. Kauppakaari.

Elektroniska publikationer

Skatteförvaltningen. 2015. Försäkringsersättningar betraktas som gåva. Hänvisat 15.9.2015. Websida. <http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Gava>

Skatteförvaltningen. 2015. Förbehåll och besittningsrätt i gåvobeskattningen. Hänvisat 15.9.2015. Websida. [http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Gava/Forbehall_for_besittningsratt_i_samband_\(14468\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Gava/Forbehall_for_besittningsratt_i_samband_(14468))

Skatteförvaltningen. 2015. Betalning av arvs- och gåvoskatten. Hänvisat 15.9.2015. Websida. [http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Gava/Betalning_av_arvs_och_gavoskatten\(14717\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Gava/Betalning_av_arvs_och_gavoskatten(14717))

Skatteförvaltningen. 2015. Livsförsäkringsersättningar. Hänvisat 15.9.2015.

[http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Inkomstbeskattning_av_personkunder/Kapitalinkomster/Livförsäkringsersättning\(25157\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Inkomstbeskattning_av_personkunder/Kapitalinkomster/Livförsäkringsersättning(25157))

Magistraten. 2015. Givande av gåva. Hänvisat 14.8.2015. Websida.

http://www.maistraatti.fi/sv/Tjanster/givande_av_gava/

Finlex. 2015. Lag om skatt på arv och gåva. Hänvisat 20.5.2015. Websida.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1940/19400378>

Mikkola. T. 2013. Perittäväns tekemät lahjoitukset ja niihin liitetyt määrätkset:

määräämisvällan rajoista ja mahdollisuuksista. Hänvisat 1.10.2015. Artikel. [Laki-](#)

[kirjasto > Defensor Legis * Mikkola, Tuulikki: Perittäväns tekemät lahjoitukset ja](#)

[niihin liitetyt määrätkset: määräämisvällan rajoista ja mahdollisuuksista](#) Defensor

[Legis 2013/3 s. 312, Referee-artikkeli](#)

Skatteförvaltningen. 2015. Gåvor som man fått från arvlåtaren. Hänvisat 24.11.2015. Websida.

[https://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Arv/Gavor_som_man_fatt_fran_arvlataren\(16120\)](https://www.vero.fi/sv-FI/Personkunder/Arv/Gavor_som_man_fatt_fran_arvlataren(16120))

Finlex. 2015. Lag om återvinning av konkursbo. Hänvisat 15.9.2015. Websida.

<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1991/19910758>

Skatteförvaltningen. 2015. Framställande och behandling av ansökningar om för-

handsbesked, förhandsavgörande och dispens. Hänvisat 24.11.2015. Websida.

[http://www.vero.fi/sv-](http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Naringsbeskattning/Framstallande_och_behandling_av_ansoknin(10313))

[FI/Detailerade_skatteanvisningar/Naringsbeskattning/Framstallande_och_behandling_av_ansoknin\(10313\)](#)

Skatteförvaltningen. 2015. Avgiftstabeller och tillämpning av avgiftsförordningen. Hänvisat 24.11.2015. Websida

[http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Skatteforvaltningens_anvisningar/Skatteforvaltningens_avgiftsbelagda_pres\(26044\)](http://www.vero.fi/sv-FI/Detailerade_skatteanvisningar/Skatteforvaltningens_anvisningar/Skatteforvaltningens_avgiftsbelagda_pres(26044))

Lakivälitys. 2015. Lahjakirja. Hänvisat 25.11.2015. Websida
<https://www.lakivalitys.fi/lahjakirja>

Börsstiftelsen. 2009. Placerarens skatteguide 2009. Hänvisat 25.11.2015. Helsingfors. http://odin.fi/op/content/brochures/fi/Placerarens_skatteguide_2009.pdf

Finlex. 2015. Lag om förmyndarverksamhet. Hänvisat 25.11.2015. Websida.
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990442>

1. Hur skall man ta kontakt med skatteverket om man vill ge ett förskottsarv? Hur bör man göra om man inte har tillgång/eller använder internet?
2. Är det någon på skatteverket som specialiserat sig på att ge råd om förskottsarv?
3. Hurudana gåvor är det oftast som ges?
4. Är det vanligt att man begär förhandsbesked på gåvoskattebeslut. Är detta något ni rekommenderar?
5. Hur går ni till väga om ni märker att någon försökt kringgå gåvobeskattning?
6. Vilka problem kan förekomma (vilka problem är vanliga) vid beskattningen av förskottsarv?
7. Hur bör man gå tillväga om egendomen man vill ge som förskottsarv finns utomlands?
8. Vad skall man tänka på om funderar på att ge ett förskottsarv?
9. Vad rekommenderar ni om man vill ge en större gåva (t.ex. fastighet) som förskottsarv åt sin bröstarvinge för att få planerat skatten så förmånligt som möjligt?
10. Som följande kommer jag att presentera ett fiktivt fall med några problem, som jag önskar att Ni kan hjälpa med:

Jag vill ge en fastighet som jag äger åt mitt barn Lisa. Fastigheten är avsedd som förskott på arv. Fastigheten är värderad till 130 000 € och behöver en renovering. Jag vill ge fastigheten i all sin helhet inklusive besittningsrätt åt Lisa. Fastighetsbeteckningen är 123-456-7891-0112. Jag kom då att tänka på några problem.

För det första har jag fortfarande lån kvar på fastigheten och fastigheten står som säkerhet för lånet. Jag skulle vilja fortsätta att ha skulden och betala bort av den även efter gåvoöverlåtelsen så Lisa får ta ett eget lån till renovering av fastigheten. Är detta möjligt?

För det andra funderar jag över gåvobeskattningen. Hur skall vi få planerat skattebetalning på ett lagligt sätt på förmånligaste möjliga sätt?

Vidare funderar jag över tidigare gåvor jag gett åt Lisa under de tre senaste åren. Jag har överfört pengar på hennes bankkonto nu som då samt köpt födelsedagspresenter och julklappar. Hur noggrant behöver jag i gåvoskattedeklarationen nämna de gåvor jag gett åt henne under de senare tre åren? Är det allvarligt om man glömmer att nämna något?

1. Kuinka usein lahjoja keskimäärin rekisteröidään?
2. Vaihtelevatko lahjojen rekisteröimisten määrät suuresti vuosittain?
Onko olemassa tilastotietoa rekisteröintien määrästä vuosilta 1990-2014?
3. Millaisia lahjoja yleisesti rekisteröidään
4. Millaisia ongelmia lahjan rekisteröimisessä voi tulla?
5. Kuka osapuolista (lahjanantaja vai lahjansaaja) useimmiten rekisteröi lahjan?
6. Onko enemmän suomen –vai ruotsinkielisiä lahjan rekisteröimisiä?
7. Hakevatko yleensä ”tavalliset ihmiset” yksinään lahjan rekisteröimistä vai käytetäänkö usein juridista apua?
8. Minkä ikäiset ihmiset yleensä rekisteröivät lahjoja
9. Onko lahjojen rekisteröimisten määrässä suuria eroja eri maistraattien kesken?
10. Millaisissa tilanteissa suosittelisitte lahjan rekisteröimistä?

BILAGA 3, Gåvodeklaration (skatteförvaltningen 2015)

2(2)

Tidigare gåvor från samma givare

Tidpunkt då skattskyldigheten inträdde	Gåvans värde då skattskyldigheten inträdde	Skattemyndighet/Länsstyrelse som fattat beslut om gåvoskatten	Gåvoskattens storlek

Om givaren har avlidit

Tidpunkt då skattskyldigheten inträdde	Arvs- eller testamentslottens värde då skattskyldigheten inträdde	Tingsrätt som registrerat bouppteckningen samt bouppteckningens registreringsnummer	Arvsskattens storlek

Bilagor

Bilagor som i förekommande fall ska lämnas in tillsammans med deklarationen

☐ Bestyrkt kopia av gåvobrev	☐ Värdeintyg vid gåva av t.ex. andel i bostadsrättsförening
☐ Bestyrkt kopia av revers	☐ Bevis om förordnande av god man
☐ Bevis att överförmyndaren lämnat samtycke till gåvan (vid gåva av fastighet, tomträtt eller bostadsrätt till omyndig som skett efter den 30 juni 1995)	☐ Bevis att överförmyndaren godkänt omyndigs skuldåtagande
	☐ Bestyrkt kopia av annat avtal, t.ex. nyttjanderättsavtal som träffats angående gåvoegendomen

Ovriga bilagor

Upplysningar och särskilda yrkanden

Gåvotagarens underskrift

Jag/vi försäkrar på heder och samvete att gåvodeklarationen är riktig och sanningsenlig

Vid gåva till omyndigt barn måste deklarationen undertecknas av **båda** föräldrarna (förmyndarna)

BILAGA 4, Modell på gåvobrev (*lakiopas 2015*)

1(1)

LAHJAKIRJA

LAHJOITTAJA **Wäinö Wilho Hakala** (000000-0000), Tampere

LAHJANSAAJA **Jussi Pertti Hakala** (000000-0000), Tampere

Merkittään, että lahjansaaja on lahjoittajan poika.

LAHJA Rahaa 20 000,00 euroa.

LAHJOITUS Annan lahjansaajalle yllä mainitun lahjan.

OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Omistus- ja hallintaoikeus lahjan kohteeseen siirtyy saajalleen lahjakirjan allekirjoituksin. Lahjoitetut varat luovutetaan saajalleen tässä tilaisuudessa.

LAHJAVERO Lahjansaaja vastaa lahjaveron maksamisesta. Lahjansaajan tulee tehdä lahjaveroilmoitus lahjoituksen johdosta kolmen kuukauden kuluessa tästä päivästä lukien.

AVIO-OIKEUS Lahjansaajan aviopuolisolla ei ole avio-oikeutta nyt lahjoitettuun omaisuuteen eikä sen sijaan tulevaan omaisuuteen eikä mainitun omaisuuden tuottoon.

ENNAKKOPERINTO Tämä lahja ei ole saajalleen enakkoperintöä.

Tämä lahjakirja on laadittu kahtena samanasaisena kappaleena, yksi lahjoittajalle ja yksi lahjan saajalle.

PAIVAYS JA ALLEKIRJOITUKSET

Tampereella 29.3.2004

Wäinö Hakala
lahjoittaja

Tämän lahjan otan kiitollisuudella vastaan. Aika ja paikka kuten edellä.

Jussi Hakala
lahjansaaja

TODISTAJAT

Erkki Esimerkki
Tampere

Neiti Näpsä
Tampere